



Contorta

Text: Roger Unbeck 2011 Foto: Björn Gadestedt

Contortatall eller Strandtall, *Pinus contorta* är ett nordamerikanskt trädslag som införts till Sverige under de senaste 2–3 decennierna. Naturligt förekommer arten från Alaska till Kalifornien i västra delarna av den nordamerikanska kontinenten.

Contortan växer ungefär 40 procent bättre än vanlig tall på rätt mark, och rätt mark är i princip all "vanlig" tallmark. Contortan har en stor fördel jämfört med andra alternativa trädslag, den används redan i stor skala. Det finns en god kunskap om trädslaget och en marknad både för sågtimmer och massaved.

Regler

Contortatall klassas som ett främmande trädslag. Skogsodling ska anmälas till Skogsstyrelsen.

Contortan får endast planteras mellan latituderna 60 °N och 68 °N förutom i Värmlands och Örebro Län där contorta får odlas ner till 59 °30'N. För övrig användning söder om latitud 60 måste Skogsstyrelsen medge undantag om det finns särskilda skäl, t.ex. odling på starkt aspbemängda föryngringsytor med ståndortsindex T20 eller G20 och lägre eller för försöksverksamhet som dokumenteras i en särskild plan.

Föryngring

Det skogsodlingsmaterial som rekommenderas i första hand är svenskt plantagematerial. I andra hand kanadensiskt beståndsfrö. Import av frö från Kanada är i dagsläget nästan omöjligt p g a stora angrepp av yellow pine beetle. Contortan trivs bäst på grovkornig, väl-dränerad mineraljord. Plantering på fuktiga och finkorniga jordar ska undvikas

då contortan har ett mindre förankrat rotsystem men får en stor grönkrona. Undvik därför utpräglade höglägen och områden med svåra snöförhållanden.

Anlägg gärna contortabestånd genom frösådd eller plantering med något tätare förband än normalt.

Överlevnad

Att contortan har högre överlevnad än tall beror delvis på dess starka motståndskraft mot tallens vanliga skadesvampar, t ex gråbarrsjuka och knäckesjuka. Genom den snabba ungdomstillväxten kommer contortan snabbare upp ur snöskiktet och klarar därför även snöskytteangrepp bättre än tallen. Även trädslagets goda förmåga att reparera skador tyder på god vitalitet. Contortatallen tål också frost och låga temperaturer bättre än tall från motsvarande latituder. Trädslaget betas också mindre av älg.

Skötsel

Skälen för att röja och gallra är de samma som för tall och gran. Røj vid 2–3 meters höjd. Contortatallen gallras som svensk tall, men tidigare. Contortatallen är mera känslig för snö- och vindskador än svensk tall. Förstagallringen ska därför utföras tidigt, redan vid 11–13 meters övre höjd, för att minska risken för framtida snö- och vindskador.

Andragallringen görs vid 15–17 meters höjd. Tidigare ogallrade bestånd som har en övre höjd som överstiger 15 meter gallras inte.

För att bestämma uttagsnivå används samma gallringsmallar som för svensk tall, men med 3 meters högre ståndortsindex.

Användningsområde

- Konstruktionsvirke
- Pappersmassa

Contorta jämfört med vanlig tall

- Ca 40 procent högre produktion.
- Bättre överlevnad vid plantering.
- Lämplig för frösådd, även höst.
- Klarar skador bättre.
- Mera känslig för snö och vind.
- Gällras tidigare än svensk tall.
- Utnyttjar näringen effektivare.

Svaga punkter

- Svagare än tall vid samma densitet.
- Krokigare stammar, mera långböj och tvärkrök, grövre grenar.

Källor

- Kunskap direkt
- Faktaskog Nr 15 1995
- Den Svenska skogen
- Norras Skogsskola